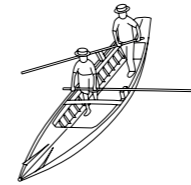

INLEIDING

P. 7

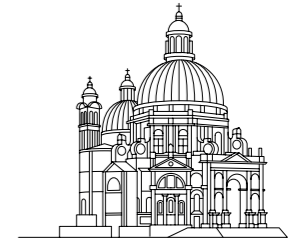
DE LAGUNE

P. 10

SAN MARCO

P. 42

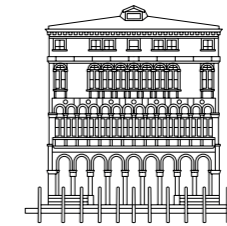
DORSODURO

P. 74

SAN POLO

P. 104

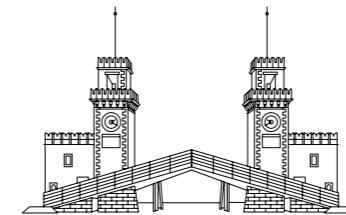
SANTA CROCE

P. 136

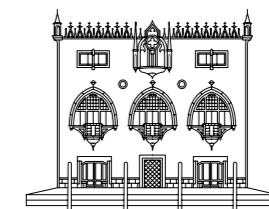
CANNAREGIO

P. 164

CASTELLO

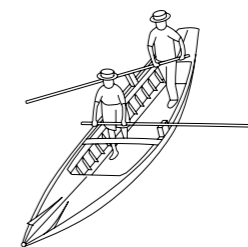
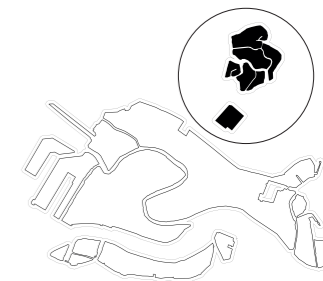
P. 196

GIUDECCA

EN SAN GIORGIO

P. 226

VAN EILAND NAAR EILAND

DE LAGUNE

In het spiegelende water worden alle schakeringen van de lucht weerspiegeld, van het roze van de dageraad tot het diepe rood van de avond. In Venetië draait alles om de lagune. Terwijl je van eiland naar eiland gaat, vertelt ieder eiland een eigen verhaal.

P.10

Als het in de lagune mistig is, verdwijnen de kleurrijke huizen van Burano geleidelijk in de nevel.

RECHTS

Op het eiland Murano, dat wereldberoemd is om zijn glasproductie, wonen tegenwoordig zo'n 4500 mensen.

Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat doorkruisen allerlei soorten vaartuigen de lagune. Strakgelakte houten taxiboten die de stad met de luchthaven verbinden. *Vaporetti* die naar Burano gaan. Lange transportboten, brandweerboten, vuilnisophaaldiensten, bestelboten. Kleine, stille boten, voortbewogen door een eenzame roeier. Midden in deze blauwe woestijn, op een honderdtal eilandjes, verschijnt Venetië. De lagune is de oorzaak van het bestaan van de stad. Om zich tegen invallen van barbaren te beschermen, vluchtten de eerste bewoners in de vijfde eeuw van onze jaartelling naar de lagune. De lagune was altijd het gezicht van Venetië, het eerste dat men ziet voordat men de stad binnenkomt. Om de stad te verkennen en te doorgronden, moet je het Venetiaanse ecosysteem begrijpen, met zijn kenmerkende geuren, zijn typische producten en zijn geschiedenis.

Rond de stad is de lagune bezaaid met eilandjes. Sommige bewoond, andere verlaten, soms piepklein, maken deze eilanden deel uit van de identiteit van de stad. In de ateliers van Murano worden parels, juwelen en kunstvoorwerpen vervaardigd. Op het kleine, kleurrijke eiland Burano houden de kantwerksters de kunst van deze subtiele stoffen in ere. Op de velden en in de wijngaarden van Sant'Erasmus krijgen de groenten en de wijnen een typische smaak die men op de Venetiaanse tafels treft.

De lagune bestaat ook uit een oneindig aantal kleine verlaten eilanden, die met de *vaporetto* doorkruist kunnen worden. Deze geïsoleerd liggende plaatsen waren ooit kloosters, ziekenhuizen en psychiatrische inrichtingen. Sommige van deze eilanden zijn opgekocht door grote hotels, zoals San Clemente, waar je in een spa kunt genieten van het uitzicht op Venetië.

De lagune bepaalt de contouren van de stad en laat het land opkomen of verdwijnen al naar gelang de getijden, die van vitaal belang zijn voor het kostbare evenwicht van een stad op het water.

OP BEZOEK

SANT'ERASMO

DE MOESTUIN VAN VENETIË

Om nieuw land te cultiveren lieten de Venetianen geen gelegenheid onbenut: ze gebruikten de eilanden van hun lagune, waar elk stukje land telt. Op Sant'Erasmus werken de mensen al meer dan vierhonderd jaar op de velden.

Het duurt ongeveer een halfuur met de *vaporetto* om het eiland te bereiken, dat van Lido is gescheiden door een kanaal dat in de loop der eeuwen is ontstaan. Vanaf de boot zie je hier en daar kloosters en barakken die aan de vegetatie zijn overgelaten. Zodra je echter op de pier stapt, zie je de goed onderhouden velden van het eiland. Terwijl je daar vertoeft, ontdek je de dorpskant van Venetië. In de lucht hangt de geur van de open zee: die ligt op slechts 3 km afstand, voorbij de beschermende strook land van Lido. Op de zandbanken groeit schaarse vegetatie, het terrein van wilde katten en de bijen, die een fantastische honing, *miele di barene*, produceren.

Dit verwilde landschap aan het water maakt al snel plaats voor zorgvuldig aangelegde akkers en wijngaarden. Op het eiland Sant'Erasmus groeien de groenten op kleigrond, die daardoor een unieke smaak krijgen. De klei bevat afzettingen die door de rivieren uit de Dolomieten worden meegevoerd en het zout dat door de zee wordt aangevoerd. Lange tijd was de bevoorrading van Venetië afhankelijk van het getij, aangezien de stromingen om

de zes uur wisselden en zo de bevoorrading van de kramen van Rialto per roeiboot hinderden. Tegenwoordig hebben de Venetianen dit probleem niet meer en kunnen ze met een app op hun telefoon hun groenten bestellen en ophalen bij een van de aanlegplaatsen van de motorboot van de bezorger.

Naast de groentevelden bevindt zich de wijngaard, die onlangs is overgenomen door enkele liefhebbers. Van hen heeft Michel Thoulouze zich tot doel gesteld van Sant'Erasmus een excellent terroir te maken. De Fransman, verliefd op Venetië en gesteld op rust, heeft zich tot enkele wijnbouwspecialisten gewend om de beste druivensoorten te selecteren: malvasia istriana, vermentino en fiano.

Elk jaar produceert hij een witte wijn die op het eiland rijpt en vervolgens naar Frankrijk of Italië wordt gestuurd, ongeveer vijftienduizend flessen met vreemde kalksporen die door het zoute water van de lagune zijn ontstaan. Want op Sant'Erasmus zijn geen wijnkelders: de wijn rijpt onder water in de lagune, ver van licht en lucht.

1/ WIJNGAARDEN

In de wijngaarden van Sant'Erasmus is het silhouet van Venetië nooit ver weg.

2/ MICHEL THOULOUBE

Hij heeft de wijnbouw, die sinds de zeventiende eeuw een kwijnend bestaan leidde, nieuw leven ingeblazen.

3/ DE CASTRAURE

De artisjokken van Sant'Erasmus danken hun unieke smaak aan de kleigrond waarop ze groeien. Ze worden van april tot juni gegeten, rauw, gebakken of gekookt. Vergezeld van *schie*, kleine garnalen uit de lagune, zijn ze een genot.

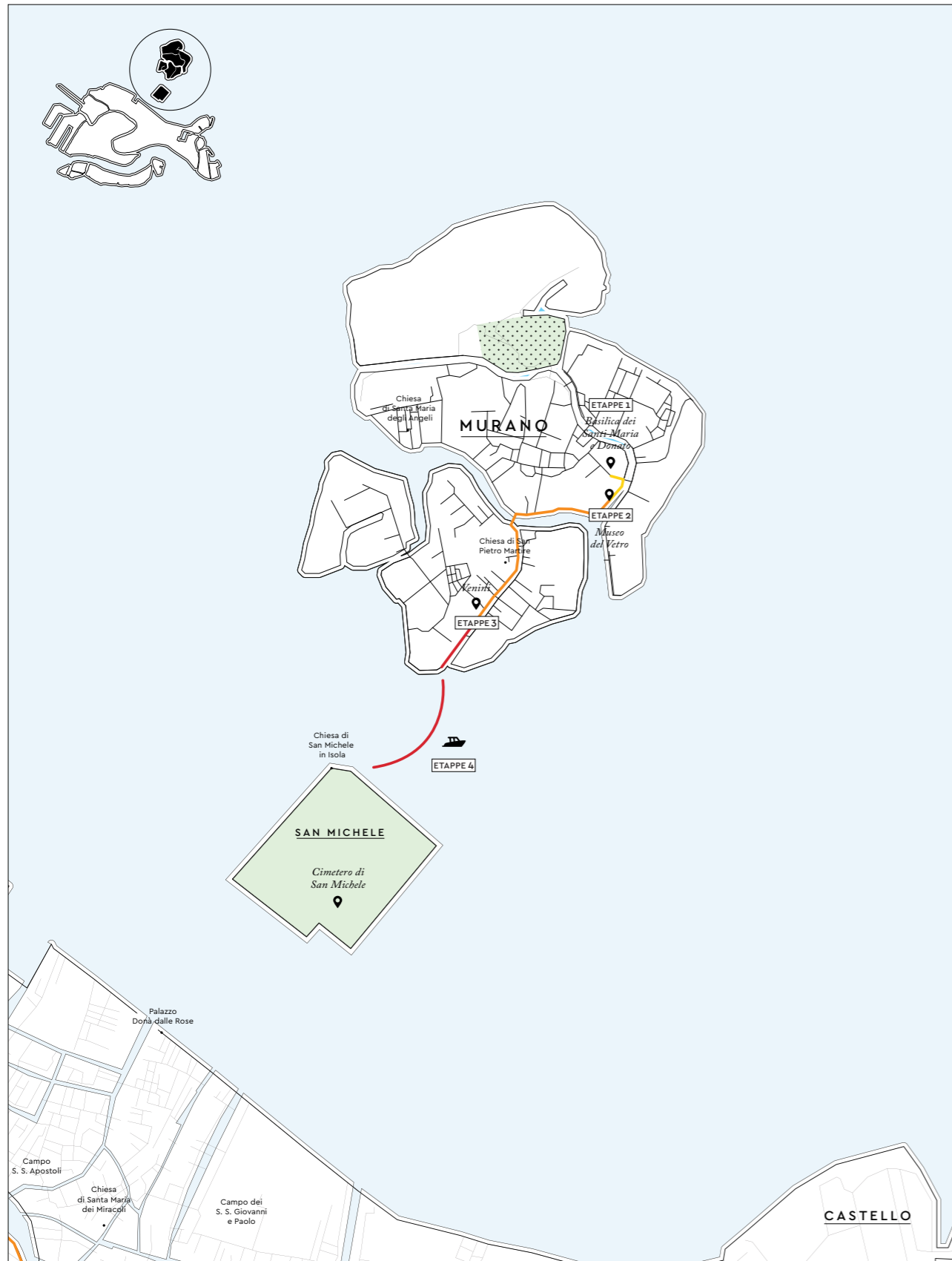
4/ TRADITIONEEL HUIS

Het eiland is iets meer dan 4 km lang en staat vol met traditionele huizen en boerderijen, waarvan de bewoners al sinds de zestiende eeuw de grond cultiveren om Venetië te voeden.

WANDELING

WANDELING VAN MOZAÏEK NAAR GLAS

Sinds de dertiende eeuw produceren de *fornace* op het eiland Murano een type glas dat over de hele wereld bekend staat om zijn zuiverheid. Hoewel het de laatste decennia een beetje kitscherig imago heeft gekregen, blijft het eiland ontwerpers aantrekken die de hoge kwaliteit van het Muranese glaswerk weten te waarderen.

ETAPPE 1: ROND DE BASILICA DI SANTI MARIA E DONATO

Dit deel van het eiland Murano, ver van de hoofdpier, heeft een rustige uitstraling. Van de halte Museo tot aan de basiliek is geen enkele souvenirverkoper te zien, maar wel enkele elegante etalages. De kerk stamt uit de twaalfde eeuw, maar kende al voorgangers uit de zesde en negende eeuw, en de bakstenen en marmeren apsis wordt prachtig weerspiegeld op het kanaal. Een rood gordijn schermt het uitgestrekte middenschip af, maar zodra het wordt weggetrokken, verschijnt een wereld van mozaïeken. Op de vloer zijn dieren en geometrische figuren afgebeeld, terwijl het altaar de blik vangt met duizend glinsterende gouden tegels achter het silhouet van Maria. Hun unieke luister is het resultaat van het vakkundige ambacht van glas en mozaïek dat de Venetianen al in de elfde eeuw ontwikkelden, toen de motieven op de vloer en de koepel vervaardigd werden.

ETAPPE 2: MUSEO DEL VETRO

Enkele stappen verder opent het Palazzo dei Vescovi di Torcello zijn deuren voor bezoekers die meer over de geschiedenis van Murano's glasambacht willen weten. Op de begane

grond worden in witte zalen werken van hedendaagse kunstenaars tentoongesteld, terwijl op de eerste verdieping aan de wanden wandtapijten hangen en juwelen, porselein, spiegels en modieuze voorwerpen uit de veertiende tot de negentiende eeuw zijn ondergebracht. Hier wordt het verhaal van glas verteld, van de uitvinding van de techniek in Mesopotamië tot de komst ervan in de lagune, waar de technieken geperfectioneerd en verder ontwikkeld werden. Door de in heel Europa gewaardeerde topkwaliteit en daarna de concurrentie van Boheems kristal kende glas uit Murano hoogtijdagen en dieptepunten, vóór de wedergeboorte van het Venitiaans glas in de negentiende eeuw, toen nieuwe *fornace* (ovens) het levenslicht zagen waarmee de eeuwenoude technieken verbeterd werden.

ETAPPE 3: EIGENTIJDIG GLAS BIJ VENINI

Naarmate de twintigste eeuw vorderde, kreeg glas een steeds eigentijdse uitstraling. Om in de voetsporen ervan te treden, ga je naar de Fondamenta dei Vetrai, in het zuiden van de archipel, naar de showroom van Venini. Dit was in 1921 het eerste atelier op het eiland dat een artistiek directeur had. Vittorio Zecchin, een inwoner van Murano,

geïnspireerd door de kunstenaars die hij op de in opkomst zijnde Biënnale ontmoette, ontwierp moderne vazen, de eerste in hun soort. Het atelier werk sindsdien samen met kunstenaars en architecten, die uitgenodigd worden om unieke stukken te ontwerpen in nauwe samenwerking met de meester Glasblazers. In de showroom tonen objecten van Tadao Ando, Carlo Scarpa en Ron Arad verder de eigentijdsheid van dit atelier, dat steeds meegaat met zijn tijd.

ETAPPE 4: LAATSTE STOP: SAN MICHELE

De *vaporetto* die je terugbrengt naar Venetië, brengt je bij de laatste halte op onze glas- en mozaïekroute. Op het grafeiland San Michele liet de mozaïekkunstenaar Salviati in 1915 een privékapel bouwen, geheel versierd met mozaïeken van glas en marmer. Midden op het eiland, tussen de stilte van de graven, ligt het kerkje San Cristoforo met kleurrijke mozaïeken van Antonio Castamer, leerling van Salviati en daarna stichter van een atelier van uitstekende mozaïekkunstenaars in Toscane. Het eiland is een plaats van eenzaamheid en rust van waar je Venetië in de verte kunt zien liggen, voor je je weer bij de levenden voegt.

*Venetië weerspiegelt schitterend in het water van het Canal Grande voor degenen die bij
zonsondergang langs de 3 km ervan reizen.*

LA GIUDECCA EN SAN GIORGIO

HOOGTEPUNTEN

59

CAMPANILE VAN SAN GIORGIO

Het uitzicht vanaf de campanile van San Giorgio over het kanaal van Giudecca is het mooist bij zonsondergang.

60

MOLINO STUCKY

De Molino Stucky met zijn torenhoge silhouet is een wandeling meer dan waard.

61

BASILICA DI SAN GIORGIO MAGGIORE

De Basilica di San Giorgio Maggiore toont zijn zuivere lijnen.

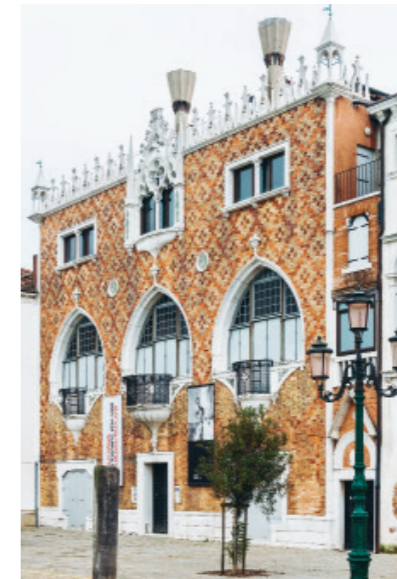
62

VATICANSE KAPELLEN

In 2018 realiseerden tien architecten tijdens de Biënnale de Vaticaanse Kapellen in de tuinen van het eiland San Giorgio.

63

CASA DEI TRE OCI

Het ongewone Casa dei Tre Oci biedt een prachtig uitzicht over Venetië en hoogwaardige exposities.

64

CHIESA DEL SANTISSIMO REDENTORE

Deze zestiende-eeuwse kerk werd ontworpen door de beroemde architect Palladio.

65

FONDAZIONE CINI

De Fondazione Cini is een veelzijdige instelling, waaronder onderzoekscentrum, bibliotheek, museum en tuin.